

Maandag 16 november 1914 – ochtendeditie

Ter gelegenheid van de naamdag van koning Albert van België is er gisteren te 's Gravenhage gedurende de gehele dag aan het gebouw van de Belgische legatie, waarvan de Belgische driekleur wapperde, door de aldaar verblijvende Belgen druk gebruik gemaakt van de gelegenheid om door het plaatsen van hun handtekening op de daartoe neergelegde lijsten getuigenis af te leggen van hun gevoelens van trouw en gehechtheid aan hun staatshoofd.

Er kwamen dikwijls gehele gezinnen. Velen hadden hun borst met de landskleuren gesierd.

Ook werden opgemerkt jhr. van der Staal van Piershil, oud-gezant te Brussel, baron van Pallandt-Neerijnen, opperceremoniemeester van het hof, de gezant van Rusland, de gezant van Zweden, de legaties van Groot-Brittannië, Argentinië, Brazilië, Servië, Belgische staatslieden, autoriteiten enz. Tevens ontving de gezant, baron Fallon, een reeks van telegrafische gelukwensen namens Belgische vluchtelingen uit de meeste plaatsen van het land en namens de duizenden geïnterneerden.

Belgische vluchtelingen.

Met het oog op een winterverblijf van de Belgische vluchtelingen, voor zover deze niet bij particulieren zijn ondergebracht, of in hun eigen onderhoud voorzien, stelt de centrale commissie, door de regering benoemd, een onderzoek in omtrent de wijze waarop in verwarming, sanitaire verhoudingen en hygiënische eisen is voorzien in de daartoe tijdelijk ingerichte lokaliteiten.

De verschillende plaatsen zullen zoveel mogelijk worden ontlast indien zulks wenselijk wordt geacht, en de vluchtelingen zullen dan

in overleg met de regering in op te richten vluchtelingennoorden worden ondergebracht.

Van de Zeeuwse grens.

Men meldt ons uit Vlissingen:

Heden werd hier uit de richting der Belgische kust weer zwaar kanongebulder gehoord, waardoor meermalen de ruiten rinkelden. Enkele zeer hevige explosies werden gehoord. Met het oog op het mijnengevaar zullen de stoomboten van de provinciale stoombootdienst op de Westerschelde en van de dienst tussen Vlissingen, Breskens en Terneuzen voorlopig alleen bij daglicht varen. Het aantal mijnen dat in alle delen van Zeeland is aangespoeld, moet ten minste 80 bedragen.

Hoewel werd medegedeeld dat te Antwerpen een proclamatie was aangeplakt dat voorlopig niemand die stad mag verlaten, kwamen hier hedenmiddag toch passagiers uit Antwerpen aan.

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap verstrekt ons de volgende mededeling omtrent de krijgsverrichtingen:

Zaterdag was het een rustiger dag in de gehele noorderstreek. Een aanval der Duitsers tegen het grote bruggenhoofd van Nieuwpoort is mislukt.

Verschillende pogingen tot een vijandelijk offensief in de streek ten oosten en ten zuidoosten van Ieper zijn verijdeld en meer in het bijzonder een door de Pruisische garde aangegaan gevecht. Daar de vijand onder een zeer krachtdadig vuur kwam van onze artillerie en

van het Engelse geschut, heeft hij talrijke doden op het terrein achtergelaten.

Er moet vrijdag een hevig luchtgevecht boven Ieper zijn gevoerd, naar uit Parijs aan een Noors blad wordt gemeld. Vier Duitse Tauben waren boven de stad verschenen en hadden er bommen geworpen. Twee Franse en twee Engelse vliegers zijn de Duitsers toen achterna gegaan, waarop er een hevig luchtgevecht ontstond. De afloop wordt niet gemeld.

Een Brussels blad meldt, dat een Engelse vlieger een bom heeft gegooid op Kortrijk en dat daarbij 15 inwoners zijn omgekomen.

Parijs, 15 november. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur luidt:

De dag van gisteren is over het gehele front betrekkelijk kalm verlopen. Hij is voornamelijk gekenmerkt door artillerieduels.

Intussen hebben de Duitsers opnieuw aanvallen beproefd ten noordoosten en ten zuiden van Ieper, welke alle zijn afgeslagen met aanzienlijke verliezen voor hen.

In het kort zijn alle pogingen, door de Duitsers de laatste dagen gedaan, slechts uitgelopen op de inneming van het in puin geschoten dorp Diksmuide, waarvan de afgezonderde positie op de rechteroever van het kanaal de verdediging moeilijk maakte.

Vlissingen, 15 november. Hedenmiddag is hier uit de richting Oostende duidelijk een aanhoudend kanongebulder gehoord.

Maandag 16 november 1914 – avondeditie

Geïnterneerden.

Gisteren heeft zich te Breda een Belgische soldaat aangemeld, die in burgerkleden over de grens was gekomen en onderweg zijn uniform weer had aangetrokken, teneinde voor internering in aanmerking te kunnen komen.

Te Zundert zijn gisteren 11 Belgische soldaten over de grens gekomen. Zij hebben in de Kon. Mil. Academie te Breda overnacht en heden zijn allen naar Harderwijk doorgezonden.

Enige Belgische geïnterneerden in het kamp in Gaasterland, die hun nachtverblijf in de steenfabriek aldaar hebben, zullen naar een ander kamp worden overgebracht.

Parijs, 15 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Het belangrijkste voorval van de dag van gisteren is het terugwerpen van de vijand op de rechteroever van het IJzerkanaal. Het gedeelte van de linkeroever, dat de Duitsers nog bezet hielden, is nu geheel ontruimd.

Ten zuiden van Bikschote hebben wij een klein bos heroverd, dat bij een nachtelijke aanval was verloren gegaan. Aan het einde van de dag beproefde de vijand ten zuiden van Ieper zonder succes een aanval.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

Lectuur voor de Belgische officieren.

Daar de meesten der hier geïnterneerde Belgische officieren zich in dit nest dodelijk vervelen en voor hen, althans voorlopig, niets wordt gedaan, doe ik aan de lezers en bezitters van Franse lectuur het beleefde verzoek deze na gebruik aan mij af te staan. Degenen, die

zich afvragen, of die officieren zelf hun lectuur niet kunnen bekostigen, kan ik al bij voorbaat een antwoord geven, dat de behoefte aan lectuur hun koopkracht verre te boven gaat. Mocht er een te grote toevloed komen, dan wordt het meerdere, alsook de reeds gecirculeerd hebbende boeken, aan het “plaatselijk comité voor de geïnterneerden” afgestaan.

De oorlogstoestand.

Het begin van succes, dat de Duitsers in de vorige week hebben bevochten, maar tengevolge van de felle tegenstand van de troepen der ententemogendheden en de moeilijkheden van het terrein niet hebben kunnen doorzetten, is thans weer nagenoeg geheel voor hen verloren gegaan. Zo zag deze zondag de vijandelijke legers aan de IJzer vrijwel op dezelfde plaats als de vorige, met dit verschil alleen dat de Duitsers nog in het plaatsje Diksmuide zijn, wat een twijfelachtig voordeel heten mag.

Nu zullen er wel enige dagen moeten verlopen voor zich de aanduidingen voor de verdere ontwikkeling van de positieoorlog op het westelijk front gaan aftekenen. Men kan zich die ontwikkeling in verschillende richtingen denken: een offensief van de bondgenoten aan de IJzer, een nieuw offensief van de Duitsers in de buurt van Arras.

Een Engelse verpleegster, die in West-Vlaanderen gewonden verpleegd heeft, schrijft dat de kaki uniformen van de Engelsen in die streek misplaatst zijn. De kaki kleur steekt scherp tegen de omgeving af. Zij heeft dan ook de kleur van haar eigen ambulance grijs, in de kleur van de oorlogsschepen, laten overschilderen.

Hongaarse cavalerie in België.

Reuter heeft gemeld, dat de Hongaarse cavalerie, die in België had gestreden, bijna geheel was vernietigd en er op de verlieslijsten van de Hongaarse cavalerie 867 namen van Hongaarse edellieden voorkomen. Op de verlieslijsten tot de 9e november komt echter, naar een onzer medewerkers in de gelegenheid was zich te overtuigen, alleen de verlieslijst voor van drie cavalerieregimenten, waarvan er één in Galicië strijdt. Zij luidt als volgt: 3 officieren dood, 8 gewond, 33 man dood, 75 gewond en 4 gevangen genomen. Onder de als gevallen opgegeven officieren is er slechts één van adel.

De Franse legatie ontving heden de volgende mededelingen omtrent de krijgsverrichtingen:

De dag van zaterdag, die betrekkelijk kalm was, werd vooral gekenmerkt door artilleriegevechten. De Duitsers hebben opnieuw verschillende aanvallen beproefd ten noorden, ten oosten en ten zuiden van Ieper. Zij werden overal met voor hen belangrijke verliezen teruggeworpen.

Het wordt bevestigd, dat de vijand in de streek van Ieper een buitengewoon groot aantal doden en gewonden had. Men bericht, dat met name eergisteren een vijandelijke afdeling, groot 120 man, werd gevangen genomen. Deze 120 man werd gevangen genomen. Deze 120 man vormden alles, wat er overbleef van een bataljon, dat diezelfde ochtend met een duizendtal manschappen tot de aanval tegen onze loopgraven was opgetrokken. Verschillende compagnieën, o.a. van de divisie der Pruisische garde, die aan deze kant optrad, en van het tweede Beierse legerkorps, dat in het begin van november weer op oorlogssterkte was gebracht, telden niet meer dan 100 à 150 man.

Uit België.

Men schrijft ons:

Wie de Belgische Kempen niet heeft bezocht, kan zich moeilijk een denkbeeld vormen van de toestand, die daar nu heerst. De wegen zijn doods en verlaten, trams en treinen rijden niet meer, tenzij voor het vervoer van soldaten. De scheepvaart over de Zuid-Willemsvaart en het Kanaal van Turnhout ligt zo goed als stil en de Duitse bruggenwachten hebben meer op het verkeer langs de weg te letten dan op "de vaart". Handel en nijverheid liggen volkomen stil; de boeren kunnen hun vee niet kwijt raken en ook niet meer voeden. Alle fabrieken hebben de deuren gesloten, voor zover ze niet door de Duitsers zijn opgeëist voor opslagplaatsen.

De nood in de Belgische provincie Antwerpen is al even pijnlijk als in de andere bezette streken. Brood, meel, petroleum is niet meer te krijgen dan tegen buitensporig hoge prijzen. Dagelijks rijden tientallen mannen, van hoge leeftijd reeds, naar Valkenswaard, Bergeijk, Reusel tot zelfs Eindhoven, om er brood en koffie te halen. Maar kranten mogen in geen geval doorgelaten worden.

De toekomst wordt dan ook donker ingezien. Men vreest de komende winter. Bij dat alles verkeren de meesten in pijnlijke onzekerheid over het lot van vaders en zoons en andere betrekkingen in het leger.

Het zijn arme mensen, die Kempenaars! Rond Turnhout is de weelde in vreedzamer tijden toch al niet groot. Nu is het op vele plaatsen treurig.

De verhouding tussen soldaten en burgers laat weinig te wensen. Vele plakaten worden aangeplakt, nu eens over Duits geld, over Duitse tijdregeling, dan over de lichten van 1915, 16 en 17, over

het rijden per “rad”, het passeren der grenzen, het varen met bootjes, enz. Streng is de toon van al deze stukken.

Slechts bij uitzondering mag er van de “velo” gebruik gemaakt worden. En nochtans zullen de discipelen van Christijf er weinig baat bij vinden, want aan schoenlappen valt niet veel meer te doen, daar tot bij de kleinste schoenmakers al het leer is opgeëist.

Op de naamdag van een held, koning Albert.

Een bekend landgenoot, die op de dag van de val van het fort Walem in Antwerpen was, sprak ‘s avonds een Belgisch soldaat, die in het vuur geweest was. Deze vertelde hem:

Ik stond in een loopgraaf, mijn zwager enige meters van mij verwijderd, tussen ons stond een stille, lange man. Wij waren in een hevig infanteriegevecht gewikkeld. Plotseling werd mijn zwager door een scherp getroffen, als een bloedende massa zakte de arme kerel in elkaar.

De lange soldaat, die zelf geen geweer had, bukte zich, nam het geweer en een tas patronen van mijn zwager, en vuurde de tas leeg.

Daarna stapte hij langzaam uit de loopgraaf.

Het trof mij zo kalm en ernstig de man was, ik hield met vuren op, keek naar hem. Hij keerde zich even naar mij om ... mon Dieu! De koning!

Het was het schoonste ogenblik in mijn leven, ik hoop dat mijn zwager nog heeft geweten wie de lange, stille militair was, die hem voor het vaderland heeft zien sterven!

Van het Britse parlement.

Londen, 13 november.

Wat de expeditie naar Antwerpen betreft, Asquith heeft al met beslistheid de verdenking, door de Morning Post het eerst geuit, afgewezen, als zou Churchill in dat geval op eigen gezag hebben gehandeld, en verklaard, dat nog thans de regering die expeditie als volkomen te rechtvaardigen en nuttig beschouwde. Maar ook daarover zal nog wel het een en ander te zeggen zijn.

In een Engels blad vinden wij bijzonderheden over de hulp, die uit Engeland aan de Belgen in België wordt verleend. Er is te Londen een commissie van bijstand voor België, waarvan de heer H. C. Hoover het hoofd is. Die commissie heeft een cheque van £ 600.000 ontvangen, waarvoor het geld is gegeven onder waarborg van verschillende Belgische commissies van bijstand en aanzienlijke Belgen.

De commissie acht dat bedrag voldoende om de bevolking van België drie maanden lang van voedsel te voorzien. Er zijn twaalf scheepsladingen uit Amerika onderweg of aan het lossen. Vrijdag werd een schip uit Nieuw-Schotland te Londen verwacht; het zou dadelijk naar Rotterdam doorgaan. Totnogtoe heeft de commissie 10.000 ton levensmiddelen in België afgeleverd; commissies in België zorgen voor de verdeling.